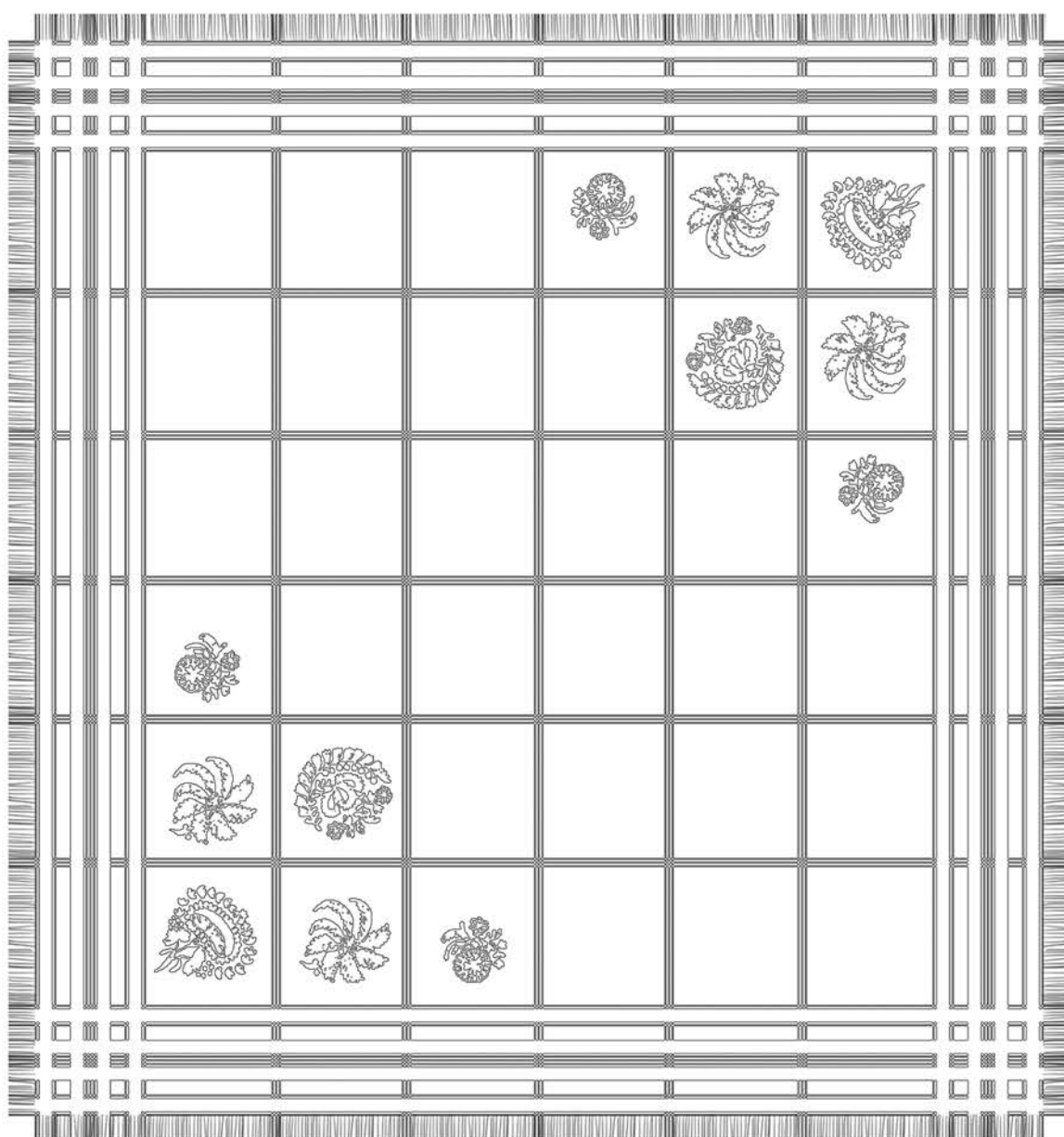

NÄTTELDUKSKLÄDE
MED TAMBURSÖM
från Västerberg, Ovansjö socken

“Nätteldukskläde” med tambursöm

Från Göras i Västerberg. Originallet finns numera i Ovansjö Hembygdsgård. I Greta Hedlunds bok *“Dräkt och kvinnlig slöjd i Ovansjö socken”* finns klädet på bild på sidan 145. Hon skriver i boken:

“Fyrkantiga i trekant vikta kläden har, när de började nyttjas, uteslutande varit köpeplagg och tillhört helgdräkterna. Det var först silkeshalsdukar och servetter som kom i bruk. Efter hand började köpta ylle och bomullshalsdukar att nyttjas. Man ser att liksom i fråga om livstycken och förkläden har det till en början varit köptyg, som kommit till användning i dessa en gång nymodiga plagg “ (s 130)

“Vissa fina halsdukar kallades nätteldukskläden. De var dock inte av nässelgarn utan av bomull. En sorts sådana var av egyptisk bomullsgarn och hade tryckta mönster. En annan sort var helvita tunna med mönster sydda i tambursöm. Dessa har varit importvara och återfinns i många andra landskap i vårt land.”

“Användningen har lånat namn åt vissa halskläden. Så har man talat om brudpigekläden, allvarskläden och annandagskläden. Material och mönster har kunnat växla, när nya sådana har blivit tillgängliga, men man har behållit namnen. Så kallades t ex fina vita kläden av lancerad vävnad och de tambursömsprydda kläderna en tid för brudpigekläden, medan ljusbottnade bomullskläden med tryckta mönster i färg dessförinnan kallats så.” (s 131)

Dokumentation av klädet:

Storleken på klädet är 90 ggr 100 cm, plus en repad frans på 2,5 cm runtom.

Originallet är gräddvitt, inte kritvitt. Klädet är i mycket tunn bomull, vävt i rutmönster. Antalet trådar per centimeter är 24/29.

Klädet är broderat i 6 rutor i två av hörnen med så kallad tambursöm.

Tambursöm liknar kedjesöm till utseendet, men utförs med en tambursömsnål eller virknål genom tyget.

Materialförslag:

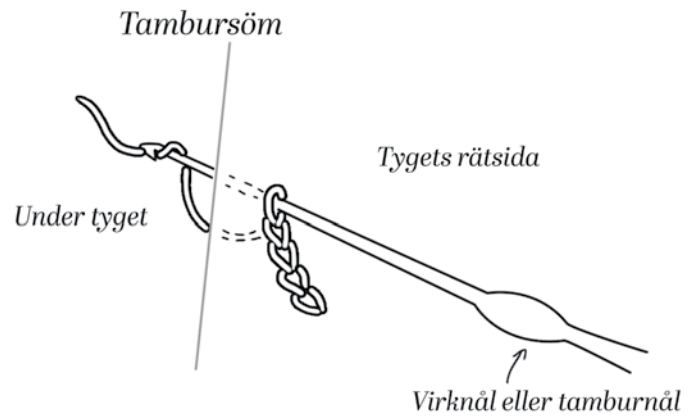
Tunt vitt bomullstygn med vävt rutmönster, rutans storlek 10 ggr 12 cm om möjligt.

Till tambursömmen: Oblekt tvåtrådigt bomullsgarn 20/2 - 24/2 eller något grövre, Virknål nummer 13 eller motsvarande tambursömsnål, 7-8 stygn per centimeter.

Hålsömmen sys lämpligen med Gütermanns bomullstråd, vit, grovlek 50.

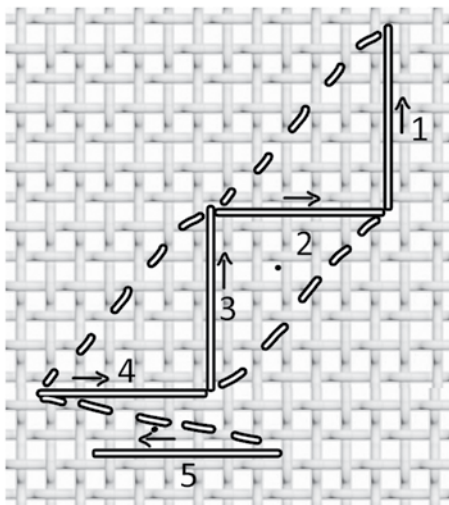
Tillvägagångssätt:

Kalkera av mönstret på rutorna i klädet. Virka/sy tambursöm efter figurerna. Tambursöm sys med tamburkrok eller virknål.

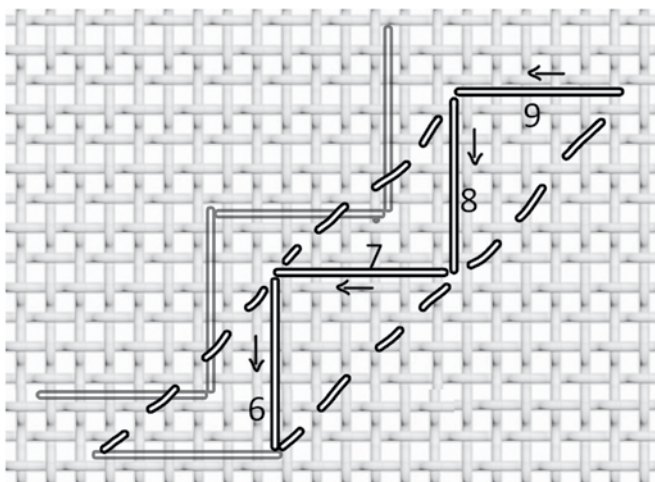

Sy hålsömmen på figuren längst ut i hörnen. Tekniken är en hopdragssöm, men exakt vad den här sömmen kallas för på svenska lyckas jag inte hitta. I boken *“Hopdragssömmar och nya mönster”* beskrivs den som *“Kedjan”* (s 22). På Engelska kallas den för *“Diagonal drawn filling”*, beskrivning med bilder finns på engelska på www.rsnstitchbank.org/stitch/diagonal-drawn-filling. Istället för att följa den exakt så börjar man om efter rad två, då får man en design som ser ut som på originalet. Man drar åt tråden rätt hårt så får man fina håll.

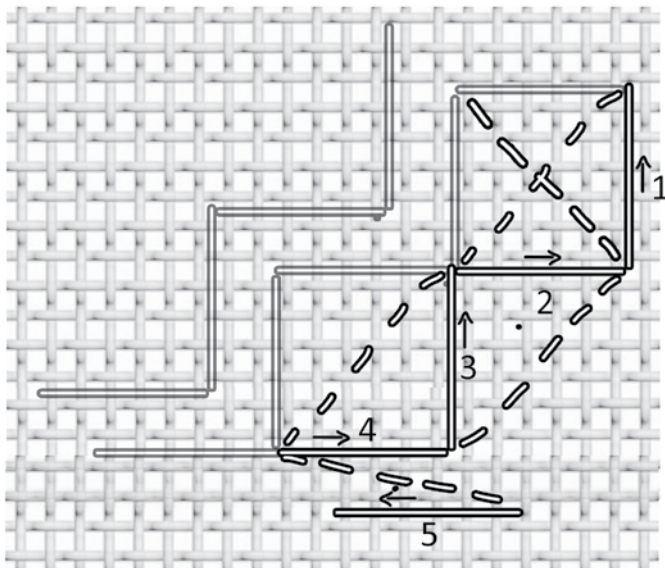
Beskrivningen nedan är räknad på ca 25 trådar per cm. Gör dock en provlapp på tyg som har snarlik trådtäthet som ditt halskläde för att räkna ut hur många trådar som bör skippas. På ett kläde som har 15 trådar per cm är det istället lagom att ta 3 trådar istället för 6. (från steg fyra räknar man i så fall 2 ned + 5 vänster, sen blir steg sex 3 trådar som vanligt igen.)

Börja på lämplig plats i överkant av ytan hålsömmen ska fylla. Fäst tråden och räkna (1) ÖVER 6 trådar uppåt, stick ned nålen och räkna UNDER 6 trådar ned + 6 trådar vänster. Upp med nålen, (2) ÖVER 6 höger, UNDER 6 ned + 6 vänster, (3) ÖVER 6 upp, UNDER 6 ned + 6 vänster (4) ÖVER 6 höger. Fortsätt så här tills du gjort klart din första rad. På slutet räknar du UNDER två trådar ned + 8 trådar höger, (5) ÖVER 6 vänster - detta get ett litet kryss i designen med två trådar åt varje håll.

Fortsätt rad två genom att räkna UNDER 6 trådar upp + 6 trådar höger. Upp med nålen, (6) ÖVER 6 ned, UNDER 6 upp + 6 höger, (7) ÖVER 6 vänster, UNDER 6 upp + 6 höger, (8) ÖVER 6 ned, UNDER 6 upp + 6 höger, (9) ÖVER 6 vänster. Fortsätt tills du är klar med rad 2.

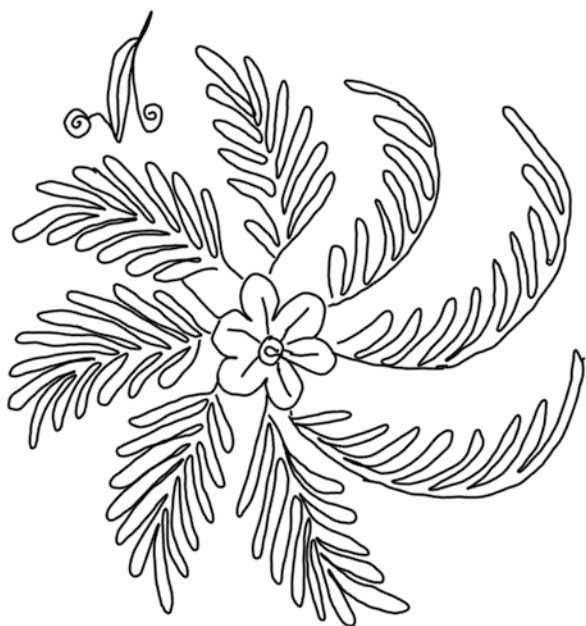
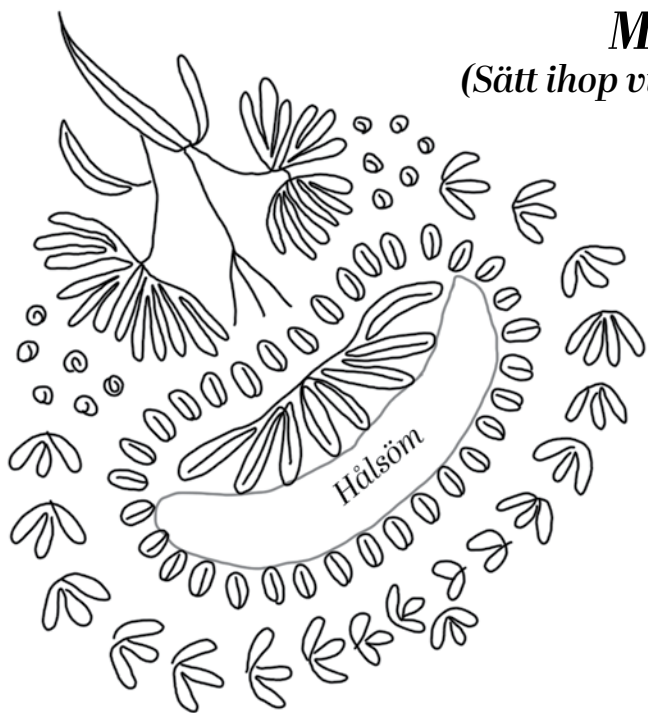
Efter rad 2 börjar du om från 1 genom att räkna UNDER 6 ned + 6 höger och börja om från start. På så sätt får du en rad med hål, en rad med "fönster", en rad med hål, etc etc. Det är lite pilligt, men om du provar på t.ex en bit linne som är mycket grövre är det lättare att börja räkna och lära sig tekniken.

Tvätta klädet när du har sytt klart så försvinner eventuella spår av kalkerpapper. Repa slutligen upp trådar så det blir en frans på 2,5 cm runtom. OBS. Det är inte helt lätt att sy tambursöm innan man lärt sig tekniken. Träna först på en bit bomullstygn för att få in tekniken. Spänn upp tyget i en liten tygram och stick igenom nålen rätt långt ner så att ett hål uppstår. Dra sen upp tråden och för den genom öglan så att ett kedjestygn bildas. Hålet drar ihop sin när du tar nästa stygn, var inte orolig.

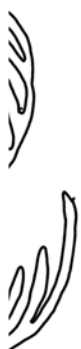
Beskrivning av Gunilla Humble & Madelene Dahlberg. Mönstret är updaterat 2024.

Mönster

(Sätt ihop vid markeringarna)

A

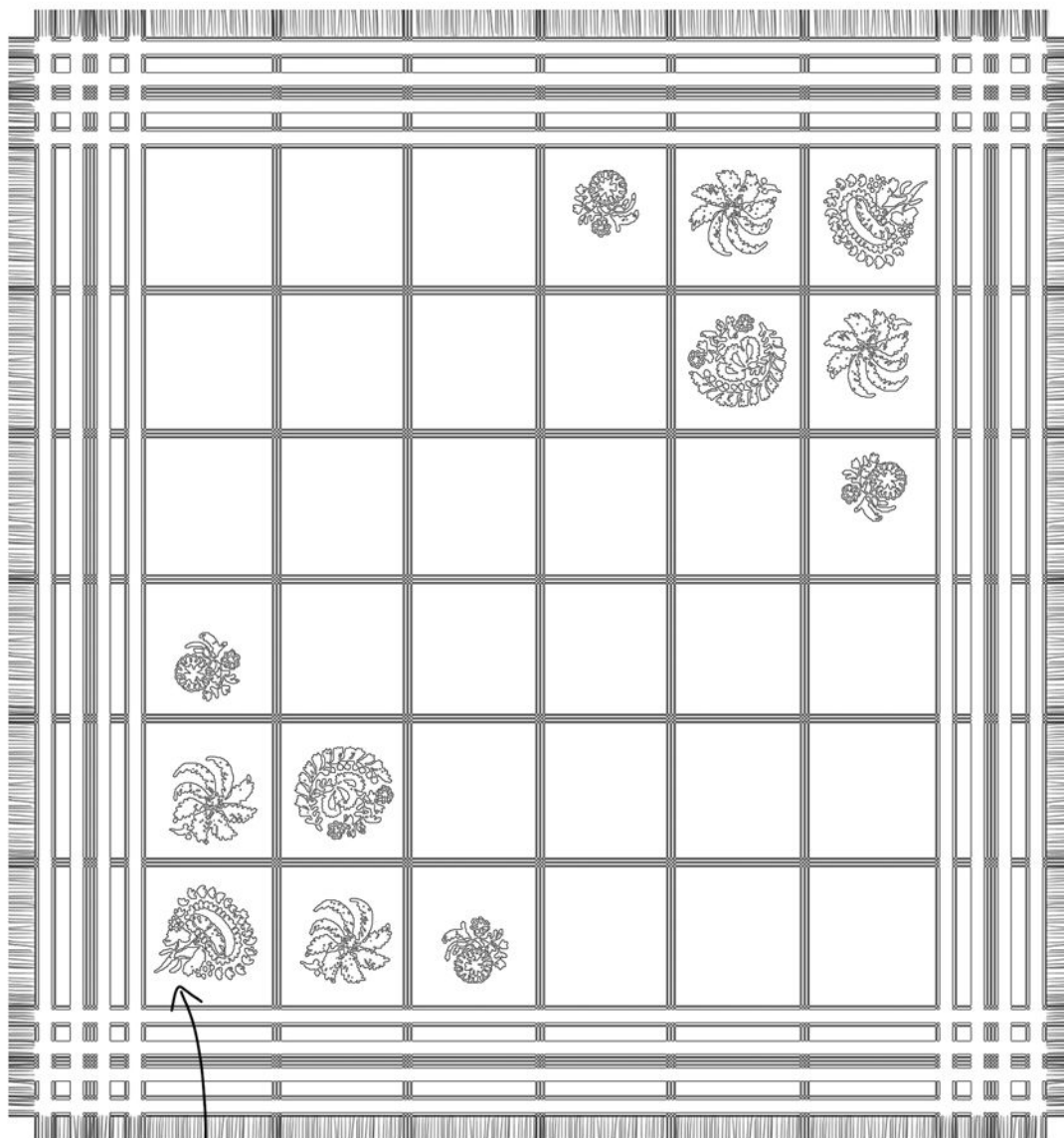

B

1 cm

Placering

Figuren med hålsöm

Bilder på originalet

